



5. MITOVI I ČINJENICE

Uzrast: 15 – 18 godina

Cilj: pomoći učenicima da prepoznaju i razbiju najčešće mitove o izbjegličkoj krizi koji se mogu čuti u medijima i okruženju

Ishodi za učenike: prepoznati mitove o izbjegličkoj krizi, razumjeti i opisati činjenice o izbjegličkoj krizi, osvijestiti osobne predrasude o izbjeglicama i imigrantima

Trajanje: 1 školski sat

Potrebni materijali:

- A4 papir
- Flomasteri
- A3 papir

Tijek nastavne jedinice:

Na zidu razreda zalijepiti A3 papir na kojem piše SLAŽEM SE, a na suprotnom zalijepiti papir na kojem piše NE SLAŽEM SE. Objasniti učenicima da ćete pročitati izjavu vezano za izbjegličku krizu te da će se približiti pojedinoj strani učionice ovisno o tome slažu li se s izjavom ili ne.

Nakon što pročitate svaku izjavu i učenici se pozicioniraju, tražite od par učenika iz svake grupe da objasne svoj stav. Dajte im mogućnost da promjene poziciju jednom kad su čuli jedne druge. Potom im pročitajte činjenice vezanu za svaku izjavu i nakon što su čuli, omogućite im da ako žele mogu promijeniti svoju poziciju.

Važno je prihvatiti sva mišljenja, parafraziranjem onog što je rečeno „očistiti“ jezik od uvrjedljivih riječi i pozvati se na pravila komunikacije u razredu.

Razvijte diskusiju s njima postavljajući sljedeća pitanja:

- Kako ste kreirali svoje mišljenje? Na osnovu kojih informacija? Od koga i gdje ste čuli te informacije?
- Kako inače kreiramo mišljenje o nečemu? Pokušavamo li saznati sve informacije ili kreiramo mišljenje slušajući druge?
- Jeste li znali za ove činjenice? Jesu vas iznenadile?
- Mislite li da bi mogli još istražiti o činjenicama izbjegličke krize kako bi dodatno kreirali svoje mišljenje?
- Gdje se sve informacije mogu naći?
- Što mislite zašto ljudi kreiraju mitove poput ovih?
- Jesu li vam poznati neki drugi mitovi, npr. o mladim ljudima („mladi ljudi su lijeni“), kineski zid („da se vidi s mjeseca“), „bikovi trče na crvenu boju“ (bikovi ne razlikuju boje, reagiraju na emocije borca s bikovima), itd.
- Koliko je teško razbiti mitove jednom kad su prihvaćeni od većeg broja ljudi? Zašto?

RADNI LIST

MIT 1. Tražitelji azila imaju veća prava i bolji život od nas.

Tražitelji azila imaju mnogo manji opseg prava od hrvatskih državljana. Dok borave u Hrvatskoj tražiteljima azila osiguran je grupni smještaj u Prihvatilištu za tražitelje azila te osnovni uvjeti za život: tri obroka dnevno, odjeća, higijenske potrepštine, hitna medicinska pomoć i prijeko potrebno liječenje bolesti, osnovno i srednje školovanje za djecu, novčana pomoć u iznosu od 100 kuna mjesečno, besplatna pravna pomoć, humanitarna pomoć te sloboda vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece. Pravo na rad imaju tek nakon godine dana od kada su predali zahtjev za azil, a do tada nisu dobili rješenje o tome hoće li im azil biti odobren ili ne. Život s nepoznatim ljudima s kojima djelite malu sobu uz minimalna prava i financijska sredstva ne mogu se smatrati dostojanstvenim uvjetima života čovjeka. Sigurnost, privatnost i obitelj su neke od stvari koje tražitelji azila najčešće ističu da im nedostaju.

MIT 2. Tražitelji azila su lažljivci koji žele iskoristiti našu dobrodošlicu.

Tražitelji azila su osobe koje su bile prisiljene napustiti svoje domove zbog opasnosti za vlastiti život i sigurnost. Bježati iz svog doma, doći u nepoznatu zemlju te dobiti azil nije lako i jednostavno. Da bi netko dobio azil treba proći kroz određenu proceduru (provodi je Ministarstvo unutarnjih poslova te upravni sudovi) koja se sastoji od vrlo detaljnog ispitivanja o identitetu, razlozima bijega te nemogućnosti povratka u svoju zemlju. Tražitelji azila nadaju se sigurnim i dostojanstvenim uvjetima života te žele nastaviti sa svojim životom u novoj sredini očekujući iste mogućnosti kao i svatko od nas.

MIT 3. Tražitelji azila su ovdje ilegalno.

Svaki tražitelj azila ima prijavljen boravak i iskaznicu kojom dokazuje svoj identitet. Neki od tražitelja azila su ušli u RH bez (valjanih) dokumenata, međutim podnošenjem zahtjeva za azil pri Ministarstvu unutarnjih poslova njihov status postaje legalan te stječu pravo na boravak na teritoriju RH. Prvi korak koji osoba koja želi tražiti azil mora napraviti je da na graničnom prijelazu ili u policijskoj postaji odnosno upravi iskaže svoju namjeru za traženje azila. Nakon toga započinje složeni postupak ispitivanja utemeljenosti zahtjeva tražitelja azila od službenika Ministarstva unutarnjih poslova.

MIT 4. Tražitelji azila uzimaju naše poslove.

Tražitelji azila imaju pravo na rad tek nakon godine dana od kada su predali zahtjev za azil ako u tom roku nisu primili rješenje da li im je azil odobren ili ne. Kada i steknu pravo na rad tada još uvijek ne ostvaruju to pravo pod jednakim uvjetima kao i hrvatski državljani već kao stranci. Od 100

osoba koje su do sada dobile neku vrstu zaštite u RH samo ih se 6 uspjelo zaposliti, tako da u Hrvatskoj još uvijek ne možemo niti statistički a niti praktično govoriti o ugrozi ove vrste. S obzirom da ne govore hrvatski jezik ili ga govore vrlo bazično šanse da se zaposle su jako male.

MIT 5. Tražitelji azila donose u RH nove zarazne bolesti.

To nije istina, zdravstvena zaštita tražitelja azila detaljno je regulirana Zakonom o azilu te Pravilnikom o sadržaju zdravstvenog pregleda tražitelja azila. Tim dokumentima propisano je da po dolasku u Prihvatilište za tražitelje azila tražitelji azila prolaze lječnički pregled, a u slučajevima da dolaze iz zemalja koje su rizične po ovom pitanju prolaze dodatne preglede i nadzor. Od 2004. godine do sada je bio zabilježen samo jedan slučaj oboljelog tražitelja azila tuberkulozom kada su poduzete propisane mjere te je širenje zaraze spriječeno.

MIT 6. Tražitelji azila dobivaju 100 kuna dnevno.

To nije istina, azilanti dobivaju samo 100 kuna mjesečno, i to ne svi već samo oni tražitelj azila bez novčanih sredstva i tražitelj azila čiji troškovi života nisu osigurani na drugi način te oni koji nisu u radnom odnosu. Taj iznos utvrđuje se u iznosu od 20% osnovice socijalne pomoći koju dobivaju hrvatski državljani.

MIT 7. Tražitelji azila moraju se prilagoditi našoj kulturi i načinu života.

Svatko ima pravo na slobodan izbor načina života i kulture sve dok ne ugrožava ta prava drugima. Važno je da svatko, pa tako i tražitelji azila imaju pravo na održavanje, razvoj i iskazivanje vlastite kulture, promicanja i iskazivanja svog kulturnog identiteta te očuvanje tradicije. Kulturu nije lako zaboraviti niti prilagoditi se nekoj drugoj, različitoj kulturi, a posebno ne u tako kratkom vremenu dok su tražitelji azila u Prihvatilištu.

MIT 8. Tražitelji azila ugrožavaju našu sigurnost (hodaju u grupama i ne pričaju naš jezik).

To nije istina, tražitelj azila prema sigurnosnim pokazateljima koje MUP prati nisu doprinjeli povećanju kaznenih i prekršajnih djela u onim sredinama u kojima žive te se prema tim pokazateljima može zaključiti da se ne radi o objektivno utemeljenom strahu za sigurnost već isključivo subjektivnom. Osim toga, tražiteljima azila su prilikom smještanja u Prihvatilište uzeti otisci prstiju te se vodi računa o o sigurnosti svih građana RH. Najčešće iskazan strah spram tražitelja azila je činjenica da se kreću u skupini. No vrlo je jednostavnog razloga kojim se to objašnjava - na taj se način osjećaju sigurnije, s obzirom da ne razumiju hrvatski jezik niti su dovoljno upoznati s društvom u koje su

RADNI LIST

stigli. Puno njih želi učiti i naučiti od dobrih ljudi i institucija te se čim prije udomačiti.

MIT 9. Tražitelji azila će poplaviti RH i uništiti naš jezik i vjeru.

Broj tražitelja azila od 2004. do kraja 2012. godine iznosi 3 228. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Republika Hrvatska ima 4 284 889 stanovnika te ako pogledamo broj zatraženih azila u 2011. godini koji je iznosio 807 – možemo zaključiti kako su tražitelji azila činili tek 0.02 % stanovništva. U 2012. godini taj udio je iznosio 0.03% stanovništva. Tražitelji azila u Republici Hrvatskoj čine jednu marginaliziranu i manjisku skupninu koja ni na koji način ne ugrožava hrvatski jezik i vjeru. Većina tražitelja azila želi naučiti hrvatski jezik kako bi mogli komunicirati sa građanima Hrvatske, zaposliti se i postati ravnopravni članovi hrvatskog društva. Ustav RH im osigurava slobodu vjeroispovijesti, a važno je napomenuti kako među njima ima pripradnika svih religija (kako islama, tako i kršćanstva).

MIT 10. Prvo se trebamo pobrinuti za svoje a onda za druge.

“Odlučiti da se ne pomogne onima koji traže utočište u našoj zajednici veoma je slično odluci kapetana broad da ne pokupi brodolomce iz mora jer mu se žuri na cilj” (Hugo Grotius). Mnogi Hrvati su prije 20 godina zbog ratnog stanja u Hrvatskoj tražili utočišta u drugim zemljama. To je nešto što nas spaja s tim pojedincima – dijelimo jednako iskustvo. To iskustvo trebalo bi među „nama“ građanima Hrvatske izazvati solidarnost s tražiteljima i tražiteljicama azila, i razumijevanje prema njihovim životnim situacijama.

MIT 11. Azil je za životinje.

Azil je zaštita kojom se ostvaruje odredba Ustava Republike Hrvatske o pružanju utočišta izbjeglicu u Republici Hrvatskoj. U pravnom smislu- pravo azila označava obranu ljudske osobnosti od ugrožavanja. Riječ azil potječe iz grčkog jezika, a označava utočište, pribježište, sklonište. Korijeni prava na azil mogu se pronaći kod velikog broja antičkih naroda, uključujući Egipćane, Grke i Hebreje. Ti narodi smatrali su to svojom (vjerskom) obvezom, te nisu uskraćivali azil čak ni kriminalcima ili osobama optuženim za zločin, štiteći ih na taj način, do određene granice, od zakonskih posljedica. Sadržajno azil označava pružanje utočište te se u tom smislu pojam koristio i kada se utočište pružalo napuštenim životinjama.

MIT 12. Tko su oni i zašto su ovdje?

Tražitelji azila odlaze u druge zemlje tražiti utočište iz razloga što im je u zemlji njihova uobičajenog boravišta život ugrožen, odnosno osjećaju osnovan strah od proganjanja

zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog političkog mišljenja. Takvi ljudi dolaze u druge zemlje i traže priliku da za vrijeme ratnog stanja u njihovim zemljama borave na drugom teritoriju kako bi preživjeli i dobili startnu poziciju da mogu početi iznova.

MIT 13. Tražitelji azil su siromašni.

Kada osoba bježi pred nečim ili nekim tko joj ugrožava život, ne pomišlja na novac, nakit, laptop ili druge vrijedne predmete koje bi mogla posjedovati – već bježi kako bi ostala živa. Neki pojedinci stignu uzeti nešto od materijalnih stvari sa sobom, no neki ne. Tako da ne možemo generalizirati na temelju cijele skupine. Iako malobrojni, među tražiteljima azila u RH postojali su pojedinci koji dolaze iz imućnih obitelji te su im njihove obitelji pomagale financijski da nastave svoj život u Hrvatskoj.

MIT 14. Sve izbjeglice dolaze u Europu

Više od 80% od 59 miliona izbjeglica širom svijeta ostaju blizu svoje zemlje porijekla. S jedne strane se nadaju brzom povratku kućama, s druge strane nemaju sredstva da bježe dalje. Najveći broj izbjeglica iz ratnih zona Sirije i Iraka se nalazi u susjednim zemljama Sirije – na Bliskom Istoku. Ured Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) trenutno procjenjuje da je broj sirijskih izbjeglica u susjednim zemljama oko 4.08 miliona. Samo 348,000 aplikacija za azil je poneseno u Europi.

Izvori:

<http://www.cms.hr/hr/azil-i-integracijske-politike/mitovi-o-azilantima-i-tražiteljima-azila>

<http://www.dw.com/en/dispelling-myths-about-refugees/a-18680503>